

บทที่ 3

พื้นที่ศึกษา

1. ที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ

ลุ่มน้ำจันทบุรี เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยในลุ่มน้ำชายทะเลฝั่งตะวันออก ตั้งอยู่ระหว่าง ค่า Easting 820200m N. ถึง 860200m N. และค่า Northing 137500m E. ถึง 145270m E.

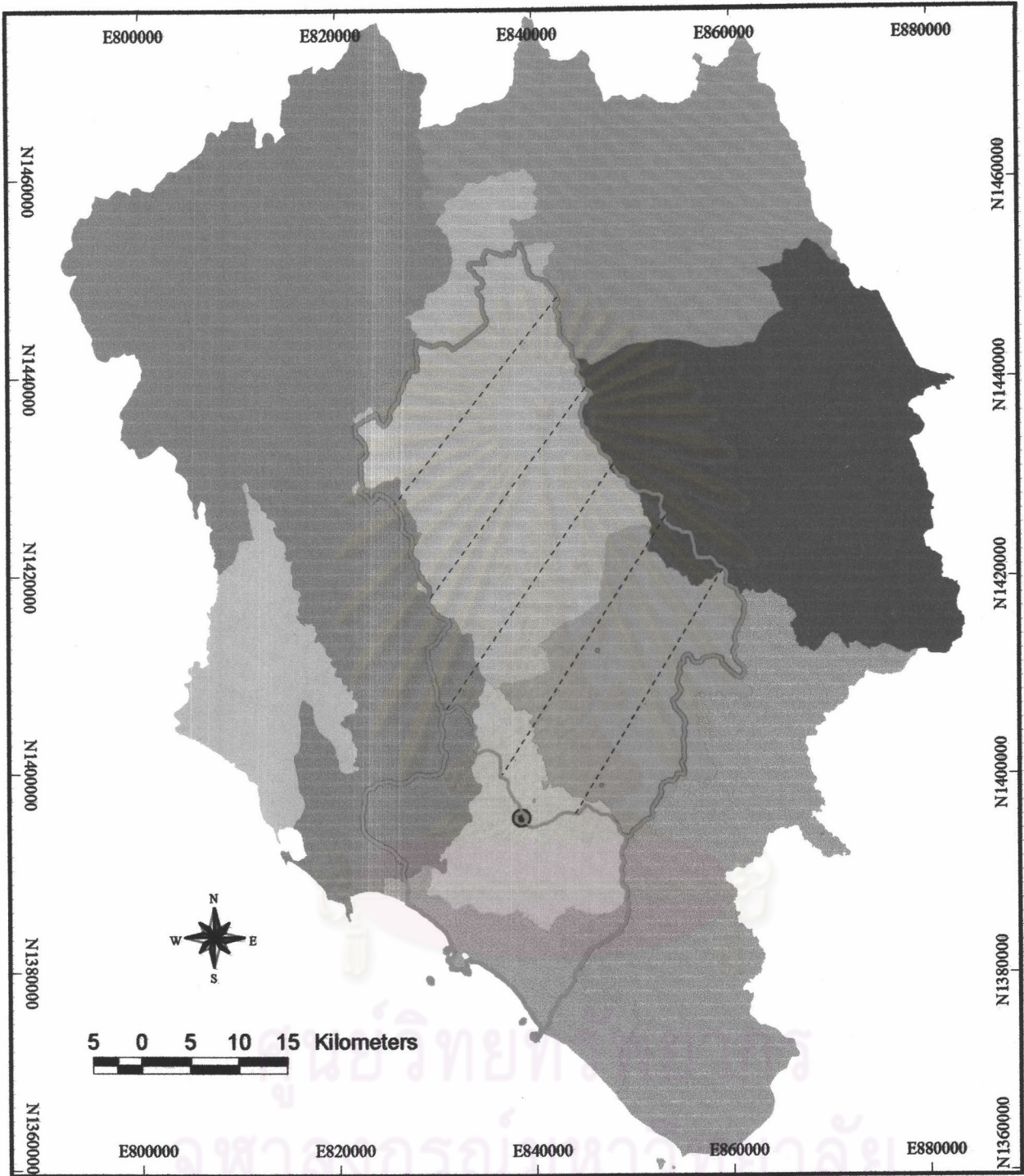
ในการแปลสภาพจากดาวเทียมพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรี มีทั้งหมด 1,722 ตารางกิโลเมตร แต่การวิเคราะห์ครั้งนี้ครอบคลุมพื้นที่เฉพาะลุ่มน้ำตอนบนเท่านั้นซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 1,283 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 74.51 ของพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งหมด เนื่องจากปัญหาอุทกภัยในลุ่มน้ำจันทบุรีส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นทางพื้นที่ตอนล่างของลุ่มน้ำ ตั้งแต่ตอนใต้ของ กิ่ง อ.เขาคิชฌกูฏ อำเภอมะขาม จนถึงตัวอำเภอเมืองจันทบุรีเหนือ สถานี Z.12 ซึ่งเป็นสถานีวัดน้ำท่าเหนือตัวเมืองจันทบุรี และเป็นจุดออกของน้ำ จึงเป็นพื้นที่เป้าหมายสำหรับการวิจัยนี้ ประกอบพื้นที่ทางตอนล่างของลุ่มน้ำจันทบุรีที่ไม่ได้นำมาวิเคราะห์เป็นป่าชายเลน และไม่มีสถานีวัดในบริเวณนั้น

พื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ลุ่มน้ำคลองพระสทิง และลุ่มน้ำคลองพระพุทธร
ทิศใต้	ติดต่อกับ อ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ลุ่มน้ำคลองโป่งน้ำร้อน ลุ่มน้ำแม่ น้ำเมืองตราด และลุ่มน้ำเวฬุ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ลุ่มน้ำคลองโตนด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่ขอบเขตลุ่มน้ำจันทบุรี

สัญลักษณ์

- ที่ตั้งจังหวัด
- พื้นที่ศึกษา
- ขอบเขตลุ่มน้ำ
- กิ่งอ.นายายอาม
- กิ่งอ.เขาคิชฌกูฏ
- อ.ขลุง
- อ.ท่าใหม่
- อ.มะขาม
- อ.สอยดาว
- อ.เมืองจันทบุรี
- อ.แก่งหางแมว
- อ.แหลมสิงห์
- อ.โป่งน้ำร้อน

ภาพที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 พื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรี จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)		ร้อยละของพื้นที่ลุ่มน้ำ (%)
	พื้นที่ลุ่มน้ำ	อำเภอ	
เมืองจันทบุรี	266.89	266.89	100.00
มะขาม	392.19	426.14	92.03
กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ	678.87	804.08	84.43
แหลมสิงห์	143.67	191.82	74.90
ท่าใหม่	196.42	605.04	32.46
โป่งน้ำร้อน	26.24	985.88	2.66
ขลุง	17.72	792.89	2.23
รวม	1,722.00	4,072.74	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.2 พื้นที่ลุ่มน้ำย่อยในลุ่มน้ำจันทบุรี

รหัสลุ่มน้ำย่อย	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่(ตร.ไมล์)
CHN.1	52.00	20.08
CHN.2	112.10	43.28
CHN.3	65.00	25.10
CHN.4	12.10	4.67
CHN.5	44.50	17.18
CHN.6	22.00	8.50
CHN.7	122.40	47.26
CHN.8	36.80	14.21
CHN.9	14.00	5.40
CHN.10	190.80	73.67
CHN.11	32.00	12.36
CHN.12	215.1	83.05
CHN.13	4.10	1.58
CHN.14	64.30	24.83
CHN.15	259.40	100.15
CHN.16	36.40	14.05
รวม	1283.00	495.37

ที่มา : โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนหลักการพัฒนาและจัดการทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก

2. ลักษณะลุ่มน้ำจันทบุรี

ลุ่มน้ำจันทบุรีมีพื้นที่รับน้ำ 1,722 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 1,076,250 ไร่ มีพื้นที่ลุ่มน้ำอยู่ในบริเวณตอนกลางของจังหวัดจันทบุรี การวางตัวของลุ่มน้ำมีลักษณะทอดตัวจากเหนือลงใต้ครอบคลุมพื้นที่คาบเกี่ยว 6 อำเภอกับอีก 1 กิ่งอำเภอ ดังแสดงในภาพที่ 3.1 คือ อำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอมะขาม อำเภอท่าใหม่ อำเภอแหลมสิงห์ อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอขลุง และกิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ พื้นที่ลุ่มน้ำส่วนใหญ่เป็นที่ราบมีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดสลับกับพื้นที่ราบ บริเวณที่ราบชายฝั่งทะเลมักเป็นที่ลุ่ม ติดอยู่กับปากแม่น้ำและลำธารที่พาตะกอนมาทับถมซึ่งมีป่าชายเลนหรือโกงกางอยู่ทั่วไปโดยเฉพาะบริเวณชายฝั่งทะเล

แม่น้ำจันทบุรีมีต้นกำเนิดจากเขาสอยดาวในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อน เขาสามง่าม เขาชะเอมในเขตอำเภอมะขาม ไหลผ่านอำเภอเมืองจันทบุรี จากทางด้านต้นน้ำไหลคดเคี้ยวตามเขาผ่านจุดบรรจบของแม่น้ำต่างๆจนถึงปากแม่น้ำแล้ว และออกสู่อ่าวไทยในเขตอำเภอแหลมสิงห์ มีความยาวจากต้นน้ำถึงตัวเมืองจันทบุรีประมาณ 100 กิโลเมตร การเปลี่ยนแปลงระดับความลาดชันท้องน้ำในช่วงต้นถึงช่วงกลางลำน้ำมีความลาดชันค่อนข้างสูงจนถึงช่วงกลางลำน้ำเริ่มมีความกว้างเพิ่มขึ้นทีละน้อย ในช่วงท้ายลำน้ำมีความลาดชันท้องน้ำที่ค่อนข้างลาดและลำน้ำกว้าง จึงทำให้ที่ราบดินตะกอนอันอุดมสมบูรณ์ซึ่งเกิดจากการพัดพาของน้ำตอนน้ำหลากและน้ำท่วมแผ่ขยายมีอาณาบริเวณยาวประมาณ 50 กิโลเมตร และกว้างประมาณ 20 กิโลเมตร อยู่บริเวณปากแม่น้ำที่มีค่าระดับน้อยกว่า 10 เมตร เหนือระดับทะเลปานกลาง แม่น้ำจันทบุรีมีลำน้ำสาขาที่สำคัญ 2 สาย คือ คลองจันทบุรี และคลองฉมันหรือคลองทุ่งพล

3. สภาพภูมิประเทศ

ลุ่มน้ำจันทบุรีมีพื้นที่ครอบคลุมบริเวณตอนกลางของจังหวัดจันทบุรี ครอบคลุมพื้นที่ประมาณหนึ่งในสี่ของจังหวัด (พื้นที่จังหวัดจันทบุรีประมาณ 6,383.92 ตารางกิโลเมตร)

พื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรี ประกอบไปด้วยภูเขา เทือกเขา และมีที่ราบแคบๆ ทางตอนบนและตามชายฝั่งทะเล เทือกเขาสูงทางตอนเหนือของพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรี ได้แก่ เทือกเขาจันทบุรี เป็นเทือกเขาหินแกรนิตซึ่งมียอดสูงถึง 1,633 เมตร และมียอดเขาที่สำคัญคือ ยอดเขาสอยดาวใต้ พื้นที่ลุ่มน้ำส่วนใหญ่เป็นที่ราบที่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดสลับกับพื้นที่ราบ บริเวณที่ราบชายฝั่ง

ทะเลมักเป็นที่ลุ่ม ติดอยู่กับปากแม่น้ำและลำธารที่พาตะกอนมาทับถม ซึ่งพบป่าชายเลนหรือ
โกงกางขึ้นอยู่ทั่วไปโดยเฉพาะชายฝั่งทะเล

4. ลักษณะทางธรณีวิทยา

บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันตกทั้งหมดรองรับด้วยหินมหายุค พาลีโอโซอิก (Paleozoic) มี
อายุประมาณ 280 ล้านปีมาแล้ว หรือหินที่มีอายุมากกว่านั้นมีลักษณะธรณีวิทยาต่อเนื่องมาจาก
ทางขอบด้านตะวันตกของที่ราบสูงโคราชลักษณะการเรียงตัวเป็นไปตามแนวตะวันตกเฉียงเหนือ
และตะวันออกเฉียงใต้ บริเวณอำเภอท่าใหม่ และอำเภอเมืองจันทบุรีพบหินบะซอลต์ (Basalt) ซึ่ง
เป็นหินภูเขาไฟที่แทรกขึ้นมาเย็นตัวบนผิวโลกในสมัยปลายมหายุคเทอร์เชียรี (Tertiary) หรือใกล้เคียงกับยุคปัจจุบัน การผุพังของหินดังกล่าวให้ดินที่อุดมสมบูรณ์และที่สำคัญ คือ เป็นแหล่ง
กำเนิดของ “พลวยเมืองจันทร์” ซึ่งมีการขุดหากันทั่วไปในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอท่าใหม่
อำเภอขลุง เขาสมิง บ่อไร่ และบางส่วนของของอำเภอโป่งน้ำร้อน นอกจากพลวยแล้วยังมีแร่
เศรษฐกิจอื่น ๆ เช่น ดินเหนียว ในอำเภอท่าใหม่ และอำเภอเมืองจันทบุรี แร่พลวงในอำเภอท่าใหม่
ทองคำในบริเวณอำเภอท่าใหม่และบริเวณตอนบนของอำเภอมะขาม

5. ปริมาณน้ำฝน

จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่มีฤดูฝนติดต่อกันยาวนานประมาณ 6 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่
เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ในฤดูร้อนยังได้รับอิทธิพลจากกระแสลมร้อนจากทะเลจีนใต้พัด
ผ่าน และบางครั้งเกิดการปะทะกับอากาศเย็นจากประเทศจีนที่เคลื่อนตัวลงมาเป็นครั้งคราว ก่อให้
เกิดพายุฝนฟ้าคะนอง

ในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรี มีสถานีวัดน้ำฝนของกองอุทกวิทยา กรมชลประทาน ที่รวบรวมได้
ทั้งหมด 14 สถานี จากข้อมูลปริมาณน้ำฝนรายปีเฉลี่ยและวันที่ฝนตกเฉลี่ยรายปีที่สถานีเหล่านี้
พบว่า ปริมาณน้ำฝนรายเดือนเฉลี่ย ในระหว่าง พ.ศ.2505-2543 มีค่าเท่ากับ 2,599 มม./ปี
ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยช่วงฤดูฝน (พ.ค.-ต.ค.) เท่ากับ 2,298.39 มม./ปี ปริมาณน้ำฝนช่วงฤดูแล้ง
(พ.ย.-มี.ค.) เท่ากับ 259.91 มม./ปี และพบว่า ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยมากที่สุดในช่วงเดือน สิงหาคม
เท่ากับ 459.96 และมีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุดในเดือน ธันวาคม เท่ากับ 4.46 มม

ตารางที่ 3.3 ปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันที่ฝนตก พ.ศ. 2536 – 2543

ปี	ปริมาณน้ำฝน(มม.)	วันที่ฝนตก(วัน)
2536	2,886.70	156
2537	3,106.90	169
2538	3,614.60	174
2539	2,630.90	160
2540	2,322.40	134
2541	3,158.20	161
2542	3,509.70	185
2543	3,030.50	192

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดจันทบุรี, 2544

6. ปริมาณน้ำท่าหรือน้ำผิวดิน

สถานีวัดน้ำท่าของกองอุทกวิทยา กรมชลประทานในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรี จนถึง พ.ศ.2543 ที่มีข้อมูลทั้งหมด จำนวน 5 สถานี จากข้อมูลช่วงพิสัยของปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปีต่อหน่วยพื้นที่รับน้ำทั้งภาคตะวันออก ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปี ต่อหน่วยพื้นที่รับน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีมีค่าผันแปรในช่วง 41.08-92.21 ลิตร/วินาที/ตร.กม. และจากข้อมูลของกองอุทกวิทยากรมชลประทาน พบว่า ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายเดือน ในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรี ในช่วง พ.ศ.2505-2541 มีค่าเท่ากับ 327.74 มม./ปี ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยช่วงฤดูฝน(พ.ค.-ต.ค.) เท่ากับ 298.77 มม./ปี ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยช่วงฤดูแล้ง(พ.ย.-มี.ค.)เท่ากับ 29.98 มม./ปี และพบว่า มีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยมากที่สุดช่วงเดือนสิงหาคม เท่ากับ 80.9 มม. และมีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุดในเดือนมีนาคม เท่ากับ 2.15 มม.

7. อุณหภูมิ

ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2536 - 2543 จังหวัดจันทบุรี มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี มีค่าอยู่ในช่วง 27.16 องศาเซลเซียส ถึง 28.64 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ในช่วง 13.10 องศาเซลเซียส ถึง 18.50 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิต่ำที่สุดวัดได้ 13.10 องศาเซลเซียส เมื่อ พ.ศ. 2542 และ อุณหภูมิสูงสุดอยู่ในช่วง 35.6 องศาเซลเซียส ถึง 36.7 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิสูงที่สุดวัดได้ 36.70 องศาเซลเซียส เมื่อ พ.ศ. 2541

ตารางที่ 3.4 อุณหภูมิต่ำสุด สูงสุด และเฉลี่ย พ.ศ. 2537 – 2543

พ.ศ.	อุณหภูมิ		
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย
2537	17.03	35.60	27.67
2538	15.80	35.90	27.27
2539	16.70	35.70	27.60
2540	15.00	35.60	27.77
2541	18.50	36.70	28.64
2542	13.10	36.30	27.16
2543	21.00	34.30	27.10

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยาและสถานีอุตุนิยมวิทยาจันทบุรี, 2544

8. ป่าไม้

จังหวัดจันทบุรี มีเนื้อที่ป่าไม้จำนวน 2,012,728 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 50.81 ของเนื้อที่ทั้งหมดของจังหวัด มีป่าสงวนแห่งชาติ 17 แห่ง อุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏและ อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว วนอุทยาน 1 แห่ง คือ วนอุทยานเขาแหลมสิงห์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 2 แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองเคียว หวาย และป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี 1 แห่ง คือ ป่าโป่งน้ำร้อน

9. ทรัพยากรดิน

ลักษณะดินในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรี มีดินที่เกิดจากหินแกรนิตประมาณร้อยละ 20 ที่พบมากคือ ดินชุดภูเก็ต และดินชุดห้วยโป่ง ส่วนดินที่เกิดจากหินทรายและหินดินดานพบปริมาณเท่าๆกันคือ ประมาณอย่างละร้อยละ 13 เช่น ดินชุดนาทวี ดินชุดพะโต๊ะ ดินชุดระนอง ดินชุดชุมพร ดินชุดลำภูรา เป็นต้น

ดินตะกอนลำนํ้าซึ่งเป็นบริเวณที่ราบลุ่ม ประกอบด้วยดินชุดแกลง ดินชุดราชบุรี ดินชุดบางนา มีประมาณร้อยละ 8 ซึ่งครอบคลุมพื้นที่เท่ากับดินตะกอนทะเลที่มีน้ำทะเลท่วมถึง และเคยท่วมถึง เช่น ดินชุดท่าจีน ดินชุดชะอำ และดินชุดสมุทรปราการ ดินทราย เช่นดินชุดบาเจาะที่เกิดตามชายทะเลมีน้อยมาก

ดินในจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วยดินที่เกิดจากการผุพังสลายตัวของหินซึ่งยังถูกพัดพาไปไม่ไกลนักเป็นส่วนใหญ่ เป็นดินที่มีการระบายน้ำได้ดี มีลักษณะเป็นที่ดอน สูงๆต่ำๆและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ส่วนที่เหลือเป็นดินตะกอนที่น้ำพัดพามาทับถมอยู่ตามที่ราบลุ่มแม่น้ำ และชายฝั่งทะเลเป็นดินที่ระบายน้ำได้เร็วและมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

ประเภทแรก ประกอบด้วยดิน Gray Podzol และดิน Red Yellow Podzolic ประมาณอย่างละครึ่งต่อครึ่ง โดยที่ดิน Gray Podzolic มีลักษณะเป็นดินเก่าที่เกิดจากอิทธิพลของน้ำจืดพัดพามาทับถมเป็นที่ราบหรือสูงๆต่ำๆเป็นดินร่วนและดินที่มีการระบายน้ำดีถึงดีมาก มีคุณสมบัติเป็นต่างน้อยมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดิน Gray Podzolic นี้รวมตัวแผ่เป็นบริเวณกว้างอยู่ในพื้นที่ ด้านตะวันตกเฉียงใต้ของภาคส่วนใหญ่ ซึ่งได้แก่ อำเภอท่าใหม่ และอำเภอมะขาม ส่วนดิน Red - Yellow Podzolic เป็นดินแดนต่อเนื่องกับดิน Gray Yellow Podzolic ในรายละเอียดดินนี้แยกเป็น 2 ลักษณะ คือ ดิน Red- Yellow Podzolic ที่เกิดจากการสลายตัวอยู่กับที่ของหินที่มีคุณสมบัติเป็นกรด มีลักษณะพื้นที่สูงๆต่ำๆถึงสูงชัน ประกอบด้วยดินเหนียวและดินร่วนมีการระบายน้ำดี มีอนุภาคต่ำและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำดินดังกล่าวจะพบในเขตด้านเหนือของอำเภอท่าใหม่ และบริเวณตอนเหนือของอำเภอมะขาม สำหรับดิน Red-Yellow Podzolic อีกชนิดหนึ่งมีลักษณะแตกต่างออกไป คือ เป็นดินที่เกิดในที่สูงชันเกิดจากการสลายตัวของหินพวกintermediate หรือ Acid Rocks มีเนื้อดินตื้น บริเวณที่พบส่วนใหญ่อยู่ตามเทือกเขาทั้งบนแผ่นดินและบนเกาะในทะเล ได้แก่ บริเวณเทือกเขาจันทบุรี ถึงเทือกเขาบรรทัด ในระหว่างดิน Red-Yellow Podzolic

ทั้งสองชนิดจะพบดิน Red-Brown Earths แทรกตัวอยู่เป็นจุดๆซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกหินปูนอย่างหายาผสมอยู่เกิดตามที่สูงชัน พบบริเวณระหว่างอำเภอท่าใหม่และ อำเภอสนามชัยเขต

ประเภทที่สอง ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนน้อยประมาณร้อยละ 30 ของภาคตะวันออกนั้นส่วนใหญ่เป็นดิน Alluvial เกิดจากน้ำพัดพามาทับถม มีการระบายน้ำเลว มีความแตกต่างในรายละเอียดพอจะแยกได้เป็น 4 จำพวกคือ

กลุ่มแรกเป็นดิน Alluvial ที่เป็นดินกรวดจัดอันเนื่องมาจากมีกรวดกำมะถันสูง เป็นดินใหม่ที่เกิดจากอิทธิพลของน้ำกร่อย ลักษณะพื้นที่ราบลุ่มเป็นดินที่ระบายน้ำเลว มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง ดินนี้อยู่ในบริเวณตะวันตกของภาคตะวันออก

ดิน Alluvial กลุ่มที่ 2 เกิดจากอิทธิพลของน้ำทะเลพัดพามาทับถมกัน มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่มเป็นดินที่ระบายน้ำเลวและมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง บริเวณที่มีลักษณะดินดังกล่าวอยู่ต่อเนื่องจากบริเวณกลุ่มที่ 1 ลงมาทางใต้

ดิน Alluvial กลุ่มที่ 3 เป็นดินเค็มที่เกิดจาก อิทธิพลของน้ำทะเลพัดพามาทับถม มีลักษณะราบลุ่มการระบายน้ำเลว พื้นที่ส่วนใหญ่มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่ติดชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของภาค พบในแนวชายฝั่งทะเลของอำเภอท่าใหม่ พื้นที่ทางใต้ของอำเภอเมืองจันทบุรีต่อเนื่องลงมาถึงชายฝั่งทะเลในเขตอำเภอแหลมสิงห์ และบริเวณด้านใต้ของอำเภอ

ขลุ้ง

ดิน Alluvial กลุ่มที่ 4 เป็นดินที่เกิดจากอิทธิพลของน้ำจืดพามาทับถม ลักษณะของพื้นที่จะราบเรียบ หรือ สูงๆ ต่ำๆ เป็นคลื่นเล็กน้อยเป็นดินเหนียวที่ระบายน้ำเลวมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

ประเภทที่สาม Reddish-Brown Lateritic เกิดจากการสลายตัวของหินพวก Intermediate และ Basic Rock และดิน Reddish-Brown Latosols ที่เกิดจากการสลายตัวของหินบะซอลต์ ดินทั้งสองชนิดนี้มีลักษณะพื้นที่สูงๆต่ำๆ เป็นลูกคลื่นเป็นดินร่วนและดินเหนียวที่มีการระบายน้ำดี มีปริมาณออกซิเจนหรือเหล็กออกไซด์สูง มีปริมาณของธาตุที่มีคุณสมบัติเป็นต่างต่ำมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง บริเวณที่พบอยู่ในจังหวัดจันทบุรี คือ ในอำเภอท่าใหม่ และในพื้นที่ระหว่างเทศบาลเมืองจันทบุรีกับเทศบาลตำบลท่าใหม่อีกบริเวณหนึ่ง

10. ประชากรจังหวัดจันทบุรี

ประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2543 รวมทั้งสิ้น 490,639 คน เป็นชาย 245,002 คน หญิง 245,637คน สำหรับอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมือง มีจำนวน 125,820 คน รองลงมาได้แก่ อำเภอท่าใหม่ มีจำนวน 68,043 คน และอำเภอขลุงมีจำนวน 55,737 คน สำหรับอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมือง 497 คน/ตร.กม. รองลงมาได้แก่อำเภอแหลมสิงห์ 163 คน/ตร.กม. อำเภอท่าใหม่ 111 คน/ตร.กม.

จำนวนประชากรในลุ่มน้ำจันทบุรีมีทั้งสิ้น 190,827 คน อำเภอท่าใหม่เป็นอำเภอที่มีประชากรสูงที่สุดในลุ่มน้ำคือ 42,125 คน รองลงมา คือ อำเภอเมืองจันทบุรี 33,071 คน ดังแสดงในตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 จำนวนประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีจำแนกตามอำเภอ

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร
เมืองจันทบุรี	11	71	12,185	33,071
มะขาม	6	56	7,671	24,774
กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ	5	43	6,028	21,414
แหลมสิงห์	7	38	3,979	13,743
ท่าใหม่	14	119	11,748	42,125
โป่งน้ำร้อน	5	45	5,550	19,183
ขลุง	12	89	10,623	36,517
รวม	60	461	57,784	190,827

11. ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด

สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดจันทบุรี ใน พ.ศ. 2543 พบว่า ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 54,992 บาทต่อปี เป็นอันดับ 24 ของประเทศ และเป็นอันดับ 18 ของภาคกลาง โดยทั้งจังหวัดมีผลิตภัณฑ์มวลรวม (GNP) 24,141.702 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับ สาขาการเกษตรมาก

ที่สุด ถึงร้อยละ 25.73 คิดเป็นมูลค่า 6,211.143 ล้านบาท รองลงมา เป็นสาขาการค้าส่งและค้าปลีก ร้อยละ 20.43 คิดเป็นมูลค่า 4,933.454 ล้านบาท และสาขาบริการ ร้อยละ 11.93 คิดเป็นมูลค่า 2,879.085 ล้านบาท อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจคิดเป็นร้อยละ 0.97

12. รายได้

จากข้อมูลสำนักงานสถิติจังหวัด พบว่า ครั้วเรือนในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีส่วนใหญ่มีรายได้ต่อปีอยู่ในช่วง 50,000-99,999 บาท/ครั้วเรือน/ปี มีจำนวน 19,632 ครั้วเรือนและมีรายได้เฉลี่ย 64,279 บาท/ครั้วเรือน/ปี ประชากรที่อยู่ในอำเภอเมืองมีรายได้เฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 82,934 บาท/ครั้วเรือน/ปี ส่วนอำเภอโป่งน้ำร้อน มีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุดเท่ากับ 28,835 บาท/ครั้วเรือน/ปี แสดง

ใน

ตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 รายได้เฉลี่ย/ครั้วเรือน/ปี ของประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรี

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	รายได้เฉลี่ย(บาท/ครั้วเรือน/ปี)
เมืองจันทบุรี	82,934
มะขาม	64,279
กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ	81,560
แหลมสิงห์	64,556
ท่าใหม่	78,284
โป่งน้ำร้อน	28,835
ขลุง	49,508
เฉลี่ย	64,279